

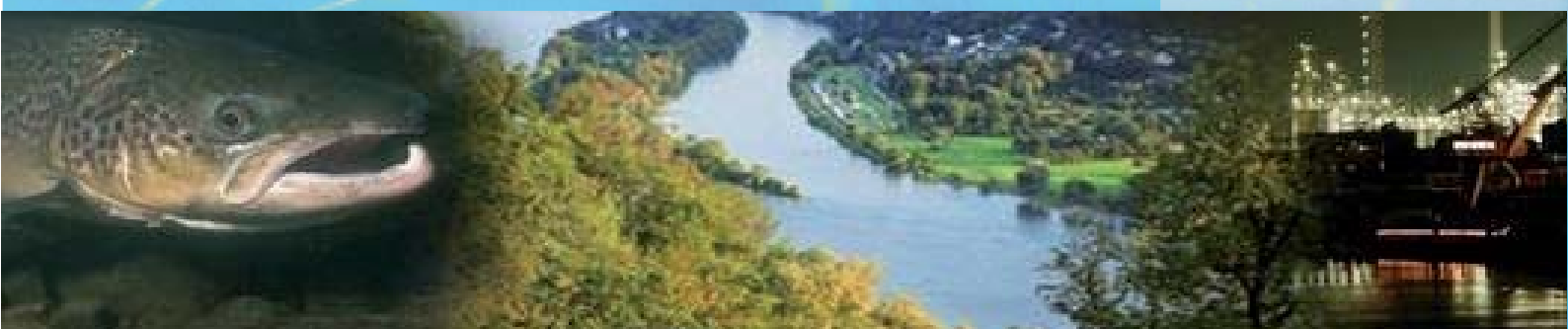
Verslag van de voorzitter van de ICBR aan de PLEN-CC17 Medio 2016 - medio 2017

Internationale
Kommission zum
Schutz des Rheins

Commission
Internationale
pour la Protection
du Rhin

Internationale
Commissie ter
Bescherming
van de Rijn

Rapport Nr. 245

Colofon

Uitgegeven door de

Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR)

Kaiserin-Augusta-Anlagen 15, 56068 Koblenz, Duitsland

Postbus 20 02 53, 56002 Koblenz, Duitsland

Telefoon: +49-(0)261-94252-0, fax +49-(0)261-94252-52

E-mail: sekretariat@iksr.de

www.iksr.org

ISBN 978-3-946501-21-3

© IKSР-CIPR-ICBR 2017

Verslag van de voorzitter van de ICBR aan de PLEN-CC17 Medio 2016 - medio 2017

Belangrijkste gebeurtenissen in het vergaderjaar 2016-2017:

- 1) Persconferentie naar aanleiding van "30 jaar Sandoz"
- 2) Voortgang in de projectgroep Duits-Franse Bovenrijn (PG ORS)
- 3) "Rijn 2040" - voorbereiding: Hoe gaat het verder na "Rijn 2020"?
- 4) Strategie inzake microverontreinigingen - toekomstige maatregelen
- 5) Thiess Riverprize 2014 en publieksvoorlichting van de ICBR

1. Persconferentie naar aanleiding van "30 jaar Sandoz"

Op 13 oktober 2016 heeft er een gezamenlijke persconferentie van de voormalige voorzitter van de ICBR (Gustaaf Borchardt), de Stroomgebiedsgemeenschap Rijn (SGG Rijn) en de minister van Milieu van de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen (de heer Remmel) plaatsgevonden op de Max Prüss, het laboratoriumschip van Noordrijn-Westfalen dat voor deze gelegenheid lag aangemeerd voor het kantoor van de ICBR in Koblenz. De persconferentie heeft in oktober en november 2016 in meerdere staten brede weerklank gekregen in de media (televisie, radio, kranten, internet) (zie http://www.iksr.org/fileadmin/user_upload/Dokumente_de/Pressemitteilungen/PM_IKSR_13.10.2016.pdf). Er is een lijst gemaakt met links naar het grote aantal reacties in de pers (zie SG(2)16-03-04 in de workplace).

Zwitserland heeft ten behoeve van de persconferentie een voor de pers bestemd document over het belang van het meetstation in Weil am Rhein naar het secretariaat gestuurd (SG(2)16-03-03). Verder heeft het BAFU in verband met de dertigste verjaardag van het ongeluk bij Sandoz een dossier samengesteld over de verbetering van de preventie van storingsen (voor meer informatie zie <http://www.bafu.admin.ch/stoerfallvorsorge/15169/16012/16781/index.html?lang=de>). De Zwitserse pers had veel aandacht voor dit onderwerp.

2. Voortgang in de projectgroep Duits-Franse Bovenrijn (PG ORS)

De projectgroep Oberrhein/Rhin Supérieur (ORS) geeft intensieve begeleiding aan de activiteiten van EDF in verband met het herstel van de ecologische passeerbaarheid van de Duits-Franse Bovenrijn door middel van klassieke vispassages aan de stuwen Rhinau en Marckolsheim en een bijzondere oplossing voor het gebied Vogelgrün/Breisach. De voormalige voorzitter van de ICBR (2014-2016) bekleedt sinds 2015 zelf het voorzitterschap van deze projectgroep en zal hiermee op verzoek van alle delegaties in de ICBR nog tot 2018 doorgaan. Bij deze gelegenheid willen wij Gustaaf Borchard hartelijk bedanken voor zijn bijzondere inzet, ook na het einde van zijn voorzitterschap van de ICBR.

Na de plechtige inwijding van de vispassage aan de stuw Straatsburg in mei 2016 en de nieuwe waterkrachtcentrale K in Kembs/Märkt inclusief stroomop- en stroomafwaartse vismigratievoorzieningen, is de stuw Gerstheim de volgende locatie waar een vispassage wordt aangelegd, die in 2018 in gebruik zal worden genomen.

In het kader van de PG ORS hebben er, zowel ter plekke in Vogelgrün als in Koblenz, meerdere expert meetings plaatsgevonden ter ondersteuning van de zoektocht naar oplossingen voor technische en gedragsbiologische vragen, rekening houdend met de specifieke lokale omstandigheden. Dankzij deze besprekingen is er inmiddels veel vooruitgang geboekt.

De actuele stand van zaken in de projectgroep ORS is te vinden in de twee documenten die onder agendapunt 5 worden behandeld.

3. “Rijn 2040” - voorbereiding: Hoe gaat het verder na “Rijn 2020”?

Het ICBR-programma “Rijn 2020” loopt over drie jaar ten einde. Daarom is er eind 2016 een discussie over de mogelijke totstandbrenging van een ICBR-programma 2030/2040 gestart, die in de lente van 2017 met eerste ideeën is onderbouwd.

Deze eerste, vooralsnog oppervlakkige verzameling van onderwerpen voor een programma “Rijn 2040” zal de komende vier à vijf maanden worden besproken en aangevuld, zowel tijdens de vergaderingen van de drie ICBR-werkgroepen in september/oktober 2017 als tijdens discussies met vertegenwoordigers van ngo's in de ICBR.

Met deze aanpak wordt beoogd om al in een vroeg stadium van de voorbereiding van het nieuwe programma met alle geïnteresseerden een open gedachtewisseling te hebben over het toekomstprogramma “Rijn 2040”.

Het secretariaat heeft voorafgaand aan de PLEN-CC17 alvast een eerste concept naar de ngo's gestuurd met het verzoek om voor eind september 2017 op dit concept te reageren of het aan te vullen. Daarbij is er ook meegedeeld dat het programma een belangrijk onderdeel zal zijn van het overleg tussen de voorzitter van de ICBR en de ngo's op 28 september 2017 te Koblenz. Het toekomstprogramma voor 2040 zal tevens de diverse verbindingen tussen de Rijn en de “Sustainable Development Goals” (SDG's) op mondiaal niveau aanwijzen en invulling geven.

Het doel van het toekomstprogramma “Rijn 2040” is om stroomgebiedgerelateerde uitdagingen voor de duurzame ontwikkeling van de Rijn vroegtijdig te identificeren en samen aan te gaan met innovatieve oplossingsrichtingen, en om sterke punten te bestendigen die de landen in vroegere programma's samen hebben ontwikkeld. Daarnaast is het zaak een integrale zienswijze te bevorderen, de krachten van de landen te bundelen, de veerkracht van het ecosysteem van de Rijn te vergroten en toekomstgericht te blijven handelen.

4. Strategie inzake microverontreinigingen - toekomstige maatregelen

De strategie moet het mogelijk maken om de emissie van microverontreinigingen uit stedelijk en industrieel afvalwater in de toekomst te reduceren (zie [ICBR-rapport 181](#) op www.iksr.org). De volgende (evaluatie)rapporten zijn beschikbaar op de website van de ICBR: [humane geneesmiddelen](#), [biociden en corrosiewerende middelen](#), [oestrogenen](#), [röntgencontrastmiddelen](#), [geurstoffen](#), [complexvormers](#) en [industriële chemicaliën](#), het [rapport over de integrale beoordeling van microverontreinigingen en maatregelen ter reductie van emissies uit stedelijk en industrieel afvalwater](#) en de [folder over microverontreinigingen](#).

Tot de groep van de microverontreinigingen behoren ook gewasbeschermingsmiddelen, die deels via het afvalwater, deels via andere emissieroutes op het water worden geloosd. In dit verband heeft de ICBR eind 2016 de [“Strategie ter voorkoming en vermindering van microverontreinigingen uit diffuse bronnen aan de hand van de voorbeeldgroep gewasbeschermingsmiddelen”](#) gepubliceerd. Dit rapport gaat in op diffuse bronnen, dit zijn meestal niet precies te lokaliseren dan wel algemeen voorkomende emissies van stoffen die in de regel ongericht in het water terechtkomen.

Deze rapporten zullen - aangevuld met recente onderzoeksresultaten - de basis vormen voor praktische aanbevelingen voor het Rijnstroomgebied. Daarnaast zal er, conform de opdracht van de Rijnministersconferentie van 2013, in 2017 een balans worden opgemaakt van de nationale ontwikkelingen in verband met de voorkoming en vermindering van microverontreinigingen in de staten van het Rijnstroomgebied. Het strategische ICBR-

gesprek over microverontreinigingen dat de delegatieleiders in november 2017 zullen voeren, zal voortbouwen op deze balans, die nu nog wordt voorbereid.

5. Thies International Riverprize 2014 en publieksvoorlichting van de ICBR

In september 2014 heeft de stichting "International RiverFoundation" (IRF) de gerenommeerde Thies International Riverprize toegekend aan de ICBR. Deze prijs omvat een bedrag in cash en een twinningelement.

In oktober 2016 heeft de ICBR ten behoeve van de persconferentie naar aanleiding van de dertigste verjaardag van het Sandoz-ongeluk een beknopte brochure "De Rijn in zakformaat" (DIN A5, liggend formaat) gepubliceerd voor het brede publiek. Begin 2017 volgde een uitgebreide brochure "De Rijn in al zijn facetten" (DIN A4, liggend formaat) voor het geïnteresseerde publiek.

Alle twee de brochures hebben het doel om meer ruchtbaarheid te geven aan de werkzaamheden van de ICBR en om de grensoverschrijdende samenwerking in stroomgebieden te bevorderen, zoals dit in de Europese richtlijnen tegenwoordig verplicht is voor de EU-staten.

Samenwerking met de vertegenwoordigers van ngo's met waarnemersstatus

De ngo's nemen actief deel aan de vergaderingen van de werk- en expertgroepen, en daarnaast zal er op 28 september 2017 nog een specifiek overleg plaatsvinden tussen de ngo's en de voorzitter van de ICBR.

Overige voorlichting

De voormalige voorzitter van de ICBR, Gustaaf Borchardt, heeft deelgenomen aan de informele bijeenkomst van de ministers van Milieu/Klimaat, die de Slowaakse EU-voorzitter op 11 en 12 juli 2016 heeft georganiseerd in Bratislava, en daarbij een presentatie gehouden over de klimaatadaptatiestrategie van de ICBR.

Op 16 september 2016 heeft er in het kader van de CCICED (China Council for International Cooperation on Environment and Development = China Raad voor Internationale Samenwerking op het gebied van Milieu en Ontwikkeling) een ministeriële workshop plaatsgevonden in Peking. Daarbij heeft de voormalige voorzitter van de ICBR verslag uitgebracht over de ervaring die de Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn sinds haar oprichting in 1950 heeft verzameld.

Daarnaast heeft hij samen met de Duitse en de Oostenrijkse delegatieleider deelgenomen aan een Duits-Iraanse informatie-uitwisseling over grensoverschrijdende samenwerking en waterdiplomatie, die van 31 oktober tot 1 november 2016 heeft plaatsgevonden in Teheran, en daarbij een lezing gehouden over governance en de ontwikkeling van de ICBR-geschiedenis.

Op 23 november 2016 heeft de voormalige voorzitter van de ICBR ook een conferentie aan de benedenloop van de Jordaan bij de Dode Zee bijgewoond en de aanwezigen op de hoogte gebracht van de ervaringen die zijn opgedaan aan de Rijn. Aan deze conferentie, die was georganiseerd door de milieugroep EcoPeace, hebben vertegenwoordigers van Israël, Palestina en Jordanië deelgenomen.

Op 29 en 30 november 2016 is er samen met de BfG een workshop over waterdiplomatie georganiseerd in het stroomgebied van de Mekong in Ventiane (Laos). In het kader van deze workshop heeft de voormalige voorzitter van de ICBR de ervaring van de Rijn in verband met het voorkomen en oplossen van conflicten gedeeld met leden van de Mekong River Commission.

Tot slot was de voormalige voorzitter van de ICBR, die deze functie tot eind 2016 heeft bekleed, van 29 t/m 31 mei 2017 aanwezig bij de conferentie "ACUMAR: Facing the

River" in Buenos Aires, Argentinië. Hier heeft hij een lezing gehouden over de internationale samenwerking en de bereikte successen bij de sanering van de Rijn.

Op 31 mei 2017 heeft de huidige voorzitter van de ICBR, Martine Rohn-Brossard, op uitnodiging van de Zwitserse voorzitter van de CCR, Reto Dürler, deelgenomen aan de plenaire vergadering van de CCR te Schaffhausen. In haar verklaring is zij ingegaan op de onderwerpen waarbij een goede samenwerking tussen de ICBR en de CCR van voordeel is voor de belangen van de waterbescherming (noodzakelijke verbetering van oeverstructuren ter verhoging van de habitat- en biodiversiteit, implementatie van het CDNI-verdrag, enz.). Ze heeft ook gewezen op de positieve daling in het aantal MTBE/ETBE-meldingen dat sinds de inwerkingtreding van het CDNI-verdrag per 1 november 2009 wordt verstuurd via het Waarschuwings- en Alarmplan Rijn.

Op 19 juni 2017 heeft de voorzitter van de ICBR in het kader van de wereldtentoonstelling EXPO 2017 in Astana, Kazachstan deelgenomen aan de High Level Conference "Blue Peace Central Asia: Dialogue for 2030 - Water Security and Inclusive Growth", en een lezing gehouden over de ontwikkeling en de successen van de stroomgebiedbrede samenwerking aan de Rijn.

In bijlage 1 bij dit verslag wordt een overzicht gegeven van verschillende activiteiten van het secretariaat die de vaste bezigheden in verband met de organisatie van vergaderingen en de coördinatie en evaluatie van de ICBR-werkzaamheden overstijgen en die kunnen worden gerekend tot publieksvoorlichting.

De lijst bevat daarnaast de presentaties die medewerkers van het secretariaat hebben gehouden voor allerlei bezoekersgroepen uit de hele wereld, een overzicht van congressen, colloquia en andere bijeenkomsten waaraan het secretariaat heeft deelgenomen (eventueel met een lezing) en een opsomming van publicaties in vakbladen.

Nieuwe publicaties (juli 2016 - juli 2017)

Nieuwe ICBR-organisatiestructuur 2016-2021

inclusief mandaten (uitgelegd in het organigram)

ICBR-rapporten op www.iksr.org

- ICBR-rapport 240: [Strategie ter voorkoming en vermindering van microverontreinigingen uit diffuse bronnen aan de hand van de voorbeeldgroep gewasbeschermingsmiddelen](#)
- ICBR-rapport 239: [Beoordeling en ontwikkeling van de waterkwaliteit van de Rijn in de periode 2013-2014](#)
- ICBR-rapport 238: [Verslag van de voorzitter van de ICBR aan de PLEN-CC16](#)
- ICBR-rapport 237: [Technisch rapport: instrument voor de evaluatie van de verandering van overstromingsrisico's](#)
- ICBR-rapport 236: [Syntheserapport: evaluatie van de reductie van het overstromingsrisico \(APH\) rekening houdend met de types van maatregelen en beschermingsdoelen conform ROR](#)
- ICBR-rapport 235: [Waarschuwings- en Alarmplan Rijn - meldingen van 2015](#)
- ICBR-rapport 234: [Stofgegevensblad koper](#)
- ICBR-rapport 233: [Emissie-inventarisatie in het Rijnstroomgebied 2010](#)

ICBR-rapporten die na de goedkeuring door de PLEN-CC17 zullen worden gepubliceerd

ICBR-rapport 241: Rijnmeetprogramma biologie 2018

ICBR-rapport 242: Rijnstoffenlijst 2017

ICBR-rapport 243: Gebruik van biociden ter bestrijding van legionellabacteriën in koelsystemen van energiecentrales en andere systemen voor verdampingskoeling

ICBR-rapport 244: Waarschuwings- en Alarmplan - meldingen van 2016

ICBR-rapport 245: Verslag van de voorzitter van de ICBR

Bijlage 1**Bijeenkomsten in het ICBR-secretariaat en bijeenkomsten waar het secretariaat aan heeft deelgenomen in het vergaderjaar van juli 2016 tot juni 2017**

	Wanneer	Wat	Waar
1.	14 juli 2016	Internationale bezoekersgroep (Hogeschool Keulen)	Koblenz
2.	5 september 2016	Presentatie bij internationale bijeenkomst van de verenigingen voor water en bodem	Frankfurt
3.	12 - 14 september 2016	19th International River Symposium (presentatie)	New Delhi, India (twinning)
4.	14 - 15 september 2016	Jaarvergadering van de CHR	Salzburg, Oostenrijk
5.	12 september 2016	China, Xining delegatie	Koblenz
6.	16 september 2016	Meeting "Good Navigation Status"	Straatsburg, Frankrijk
7.	19 - 21 september 2016	Presentaties: Great rivers dialogue 2016, Changjiang Water Resource Commission en Changjiang Research Institute	Wuhan, China (uitnodiging)
8.	20 - 21 september 2016	Forum over visbescherming	Darmstadt
9.	26 - 30 september 2016	Jaarvergadering van de DGL (sessie organisatie en presentatie over het Masterplan trekvissen Rijn)	Wenen, Oostenrijk
10.	23 september 2016	Twintig jaar HWNG, presentatie	Braubach en Koblenz
11.	27 september 2016	Jaarvergadering van de DWA, Rijnvisies... vanuit het oogpunt van de Rijnsoeverstaten (presentatie)	Bonn
12.	30 september 2016	Bezoekersgroep uit Zweden	Koblenz
13.	5 oktober 2016	29de bijeenkomst van de IKSE	Dresden
14.	5 - 6 oktober 2016	WS Pluvial Floods en presentatie bij de WG F 20	Berlijn
15.	6 - 7 oktober 2016	Magdeburg seminar over waterbescherming 2016 (presentatie)	Dresden

	Wanneer	Wat	Waar
16.	6 - 7 oktober 2016	ICBR-workshop over stroomafwaartse vismigratie, samen met andere organisatoren	Roermond, Nederland
17.	11 oktober 2016	Presentatie tijdens de workshop van IMC/ISC "Adaptatie aan de klimaatverandering"	Brussel, België
18.	17 oktober 2016	Bezoekersgroep uit China	Koblenz
19.	16 november 2016	Twintigjarig bestaan van de HWNG Rijn, deelname aan de paneldiscussie	Keulen
20.	28 november 2016	Bezoekersgroep uit China	Koblenz
21.	2 december 2016	Bezoekersgroep uit China (Chiangjiang Water Resource Commission)	Koblenz
22.	8 december 2016	Bezoekersgroep (studenten van de Universiteit Trier)	Koblenz
23.	20 februari 2017	Bezoekersgroep (Universiteit Koblenz)	Koblenz
24.	6 maart 2017	Opleiding in verband met de HIRI-tool en bespreking van een stage	Keulen
25.	7 - 8 maart 2017	Workshop van de BfG	Koblenz
26.	13 - 14 maart 2017	Visserijcongres	Fulda
27.	28 - 29 maart 2017	Sustainable Hydropower (workshop van de IKSD), presentatie: voorzitter van de EG FISH	Wenen
28.	28 - 30 maart 2017	Wasser BERLIN, presentatie	Berlijn
29.	18 - 21 april 2017	World's Large Rivers Conference (presentatie)	New Delhi, India (twinning)
30.	21 april 2017	Bezoekersgroep uit China	Koblenz
31.	11 mei 2017	MORO Elbe - synthesesworkshop	Bonn
32.	11 - 12 mei 2017	Colloquium van de Universiteit Straatsburg over ecologische herstelmaatregelen aan de Duits-Franse Bovenrijn	Straatsburg, Frankrijk
33.	12 mei 2017	SOLUTIONS meeting	Brussel
34.	17 mei 2017	Tweede conferentie over de stand van het Duitse, federale programma "Blaues Band Deutschland", presentatie	Berlijn

	Wanneer	Wat	Waar
35.	16 - 17 oktober 2017	Forum over visbescherming	Dessau
36.	22 - 23 mei 2017	KLIWA-symposium	Baden-Baden
37.	31 mei 2017	Bezoekersgroep uit Zuid-Korea	Koblenz
38.	2 juni 2017	Internationale bezoekersgroep UNESCO-IHP, Delft	Koblenz
39.	6 juni 2017	Bezoekersgroep "Binnenwasserbau-Exkursion" van de Universiteit Siegen en de Universiteit Bochum	Koblenz
40.	8 juni 2017	European Expert Conference on the EU Plastics Strategy (deelname aan de paneldiscussie)	Brussel
41.	23 juni 2017	SPONGE-project (eerste resultaten)	Mainz
42.	27 - 28 juni 2017	OSPAR work session on riverine and marine litter	Bonn
43.	27 - 28 juni 2017	LIFE Water Platform Meeting: One River - Many interests	Koblenz
44.	28 juni 2017	MORO-bijeenkomst: ruimtelijke ordening en hoogwater	Berlijn
45.	29 - 30 juni 2017	Workshop van de Europese Commissie over milieu en scheepvaart, presentatie	Brussel

Publicaties

Wie	Waar	Wat	Wanneer
Anne Schulte-Wülwer-Leidig	WaWi	Overstromingsrisico's aan de Rijn - belangrijkste maatregelen vanuit internationaal oogpunt	11/2016
Adrian Schmid-Breton	AIMS Environmental Science	Transboundary flood risk management in the Rhine river basin	01/2017
Adrian Schmid-Breton, Gesa Kutschera	Korrespondenz Wasserwirtschaft (KW)	Artikel over de GIS-tool voor risicoanalyse's	2017 <i>verschijnt binnenkort</i>
Anne Schulte-Wülwer-Leidig, Laura Gangi	DGL - uitgebreide samenvattingen van de jaarvergadering 2016	Herstel van de passeerbaarheid in het Rijnstroomgebied in het kader van het Masterplan trekvisserij Rijn	2017 <i>verschijnt binnenkort</i>